

Kérdések és válaszok a Széchenyi István Hitelszövetkezettel kapcsolatban

1. Milyen intézkedést hozott a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete (SZHISZ) a Széchenyi István Hitelszövetkezettel (Hitelszövetkezet) szemben?

Az SZHISZ Igazgatósága november 6-án – a vonatkozó törvényi szabályozásnak megfelelően (Szhitv. 15.§ (7) b) pontja) – azonnali hatállyal kizárta az az Integrációs Szervezetből. A döntésre azért volt szükség, mert a hitelszövetkezetnél az integrációs törvény alapján végzett szakértői vizsgálat pénzügyi válsághelyzetet tárt fel. Az SZHISZ Igazgatósága döntéséről a jogszabályoknak megfelelően tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bankot. A Magyar Nemzeti Bank ezt követően visszavonta a Széchenyi István Hitelszövetkezetet működési engedélyét.

2. Miért zárta ki az Integrációból a Széchenyi István Hitelszövetkezetet az SZHISZ? Milyen pénzügyi hiányosságokat tárt fel a független könyvvizsgálók által végzett audit?

A Széchenyi István Hitelszövetkezetet súlyos működési szabálytalanságaira annak az átvizsgálásnak a során derült fény, amelyet a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. a tavaly nyáron elfogadott integrációs törvény előírásai szerint indított.

A világ egyik vezető könyvvizsgáló és adótanácsadó társasága által végzett független szakértői vizsgálat válsághelyzetet állapított meg a Hitelszövetkezetnél: az intézmény saját tőkéje 2013. december 31-én negatívba fordult, hiánya megközelítette az egymilliárd forintot. A szabályozói tökemegfelelés tekintetében a vizsgálat több mint ötmilliárd forint tőkehiányt állapított meg. Az intézmény hitelezési mutatója rossz, ráadásul folyamatosan romlik: a 90 napon túli késedelmes hitelek aránya 2014. június 30-án 43,56 százalék, azaz a törvényben meghatározott plafon közel négyszerese volt. A hitelszövetkezet nem képezte meg a szükséges értékvesztéseket és tartalékokat, az akuttá vált tőke- és likviditási problémák veszélyeztették fizetőképességét, ezért azonnali intézkedésre volt szükség.

Az évek óta veszteséges Széchenyi István Hitelszövetkezetet a felügyeleti szervek korábban több ízben is határozatban kötelezték tőkehelyzetének rendezésére, aminek az intézmény a mai napig nem tudott eleget tenni. Miután az integrációs törvény alapján végzett átfogó szakértői vizsgálat újabb súlyos tőkehiányt és működési szabálytalanságokat tárt fel, így mára nyilvánvalóvá vált: a tulajdonosok nem képesek a Hitelszövetkezet tőkehelyzetének és jogszabályoknak megfelelő működésének helyreállítására.

3. Mi a következménye az Integrációs Szervezetből való kizárásnak?

Az SZHISZ az integrációs törvény előírásának megfelelően döntéséről haladéktalanul tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bankot (MNB). Az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa a jogszabályi előírásoknak megfelelően elrendelte a hitelszövetkezet működési engedélyének visszavonását, felügyeleti biztosokat rendelt ki az intézményhez, valamint haladéktalanul elrendelte a betétek kifizetésének tilalmát. Az MNB egyúttal megtiltotta a Hitelszövetkezetnek újabb kockázatvállalással járó ügyletek kötését, vagy hitel- és kölcsönszerződésben foglalt határidők meghosszabbítását.

A döntés napjától a kirendelt felügyeleti biztosok feladata lesz a Hitelszövetkezet teljes irányítása, különös tekintettel a betétesek pénzének védelmére. Ezzel elindult az a folyamat, amely azt a célt szolgálja, hogy a betétesek mielőbb a pénzükhöz juthassanak: az illetékes

szervezetek és hatóságok mindent megtesznek a pénzügyi válsághelyzet gyors és határozott kezelésére, a betétesek kártalanítására, így **pár héten belül mindenki hozzájuthat a pénzéhez**. Ez az intézményrendszer korábban, minden hasonló esetben bizonyított már: sokkal nagyobb méretű és lényegesen több betétest érintő kártalanítás esetén is három héten belül megkezdődött a betétesek kifizetése.

4. Mivel foglalkozik egy hitelszövetkezet, miben különbözik a többi hitelintézettől?

A hitelszövetkezet egy speciális szövetkezeti hitelintézet, amely a pénzváltást kivéve kizárólag részjegy-tulajdonos tagjai részére végezhet pénzügyi szolgáltatásokat. A hitelszövetkezet ügyfelei, betétesei tehát egyben az intézmény tulajdonosai is. A Hitelszövetkezet mintegy hatezer betétesét az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) védelme a törvények által biztosított 100 ezer eurós összeghatárig azonban ugyanúgy megilleti.

5. Kiket érint a kártalanítás?

Az intézmény működési engedélyének MNB általi visszavonását követően az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) akár 100 ezer eurós összeghatárig (több mint 30 millió forintig) kártalanítja a hitelszövetkezet biztosított követeléssel bíró betéteseit, akik egyben tulajdonosai is a társaságnak, minthogy a hitelszövetkezet – speciális hitelintézet lévén – kizárólag saját tagjai számára végezhet pénzügyi szolgáltatásokat.

6. Mekkora a piaci súlya és a működési területe a Hitelszövetkezetnek? Van-e esély arra, hogy a Széchenyi István Hitelszövetkezet problémái miatt bármely másik vagy pénzügyi piaci szereplő nehéz helyzetbe kerül Magyarországon?

A Széchenyi István Hitelszövetkezet piaci súlya csekély, mérlegfőösszege 9 milliárd forintot tesz ki, ami nem éri el a teljes hitelintézeti szektor mérlegfőösszegének a 0,3 ezrelékét sem. A Hitelszövetkezet tevékenységi területe elsősorban Zala megye egyes részeire korlátozódik, ráadásul speciális hitelintézet lévén kizárólag részjegy-tulajdonos tagjai részére végezhet pénzügyi szolgáltatásokat. Elszigetelt esetről van tehát szó, amely nincs hatással a szövetkezeti hitelintézeti szektor többi szereplőjére.

7. Miért volt szükség az intézmény kizárására, az SZHISZ mint intézményvédelmi szervezet miért nem segíti meg a Hitelszövetkezetet?

Az elmúlt években a Felügyelet több alkalommal is határozatban kötelezte az intézményt tőkehelyzetének rendezésére, a hitelszövetkezet vezetői és tulajdonosai azonban a mai napig nem tudtak eleget tenni kötelezettségüknek. Miután az integrációs törvény alapján végzett vizsgálat újabb súlyos, milliárdos tőkehiányt tárt fel a hitelszövetkezetnél, nyilvánvalóvá vált, hogy a tulajdonosok nem képesek a tőkehelyzet rendezésére és a jogszabályoknak megfelelő működés helyreállítására. A súlyos működési problémák és az alultőkésítettség miatt racionális alapon a hitelszövetkezet menthetetlennek, működésének fenntartása tarthatatlannak bizonyult, ezért az állam nem teheti meg, hogy az adófizetők pénzéből mentse meg az intézményt. Ha ezt az SZHISZ mégis megtenné, felelőtlenül járna el.

Az állam által az SZHISZ-nek juttatott 136 milliárd forint célja, hogy a felelősen gazdálkodó, átláthatóan működő ágazati szereplők garanciaközösségét működtesse, biztosítsa a szigorodó uniós elvárások szerinti tőkemegfelelésüket, valamint teljes körűen garantálja betétesek biztonságát.

8. Milyen jogszabályokat sértett meg a Hitelszövetkezet?

A vizsgálat megállapította, hogy a Hitelszövetkezet nem felel meg a hitelintézetek számára a hitelintézeti törvényben (Hpt.), valamint a prudens működésre vonatkozó más jogszabályokban, illetve a Felügyelet határozataiban foglalt előírásoknak és követelményeknek. A Hitelszövetkezet többek közt nem tett eleget a hitelintézeti törvényben rögzített céltartalék-képzési, illetve értékvesztés elszámolási kötelezettségének, több alkalommal megsértette a számvitelre, a független és megbízható irányításra, illetve ellenőrzésre vonatkozó előírásokat.

Hol tart a takarékszövetkezetek átvizsgálása, várhatóak-e újabb takarékszövetkezeti csődesetek?

A Széchenyi István Hitelszövetkezet válsághelyzetére annak az átvizsgálásnak a során derült fény, amelyet a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. a tavaly nyáron elfogadott integrációs törvény előírásai szerint indított el 121 szövetkezeti hitelintézetnél. Az átvizsgálás célja, hogy kiszűrje a korábban – megfelelő ellenőrzési rendszer híján – átláthatatlanul működő szövetkezeti szektorból a felelőtlenül gazdálkodó, a betétesek pénzét kockáztató intézményeket. Az átvizsgálás nyomán fokozatosan, de legkésőbb 2014. december 31-ig a szövetkezeti hitelintézeti szektorban egy új garanciaközösség jön létre, amelynek csak az válhat tagjává, aki megfelel a szigorú, mindenekelőtt a betétesek érdekeit, megtakarításait védő követelményeknek.

Az átvizsgálás eredményeinek kiértékelése mára csaknem teljesen lezárult, a szektor megtisztulása és megújulása jó ütemben, az előzetes terveknek megfelelően halad: az elmúlt egy hónapban több mint 30 taggal bővült a szövetkezeti hitelintézetek garanciaközössége, amelynek mára már 51 tagja van. A garanciaközösség révén a takarékok betétesei kettős védelmet élveznek majd: az OBA keretén felül az integráció teljes vagyona nyújt majd fedezetet követeléseikért. Így még az idén a legbiztonságosabb és legátláthatóbb hitelintézeti szövetség jön létre Magyarországon.

9. A hitelszövetkezet csődje után biztonságban tudhatják a pénzüket a szövetkezeti hitelintézetek betétesei?

A szövetkezeti hitelintézetek betétesei több okból is biztonságban vannak. Egyrészt, mert a magyar pénzügyi stabilitási és betétvédelmi rendszer kiválóan működik, a betétbiztosítási alap 30 millió forintig minden pénzügyi intézet betétesét védi, jelen esetben ez gyakorlatilag teljes körű kártalanítást jelent majd. Másrészt a szövetkezeti szektor megújítása éppen azt célozza, hogy a betétesek pénze még nagyobb biztonságban legyen. Egy olyan új garanciaközösség épül ki idén december 10-éig a szektorban, amelynek révén a betétesek kettős védelmet élveznek majd: az OBA keretén felül a szövetkezeti hitelintézetek, a Takarékbank és az SZHISZ teljes vagyona mértékéig nyújt majd fedezetet a betétesek követeléseikért. A garanciaközösséghez az elmúlt hónapban újabb 30 szövetkezeti hitelintézet csatlakozott, így annak már 51 tagja van.

10. Meg lehet-e a továbbiakban szabályozói, illetve integrációs lépésekkel előzni a Széchenyi István Hitelszövetkezetet megrendüléséhez hasonló eseteket?

A magyar állam tavaly olyan, a Magyar Nemzeti Bank szakmai véleményével egybevágó jogszabályokat alkotott, amelyek érdemben erősítették a szövetkezeti hitelintézetek – takarékszövetkezetek, hitelszövetkezetek – működésének biztonságát.

A szövetkezeti hitelintézeti szektor megújításának egyik legfőbb célja egy olyan garancia-közösség létrehozása, amelynek révén a takarékok betétesei kettős védelmet élveznek majd: az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) által nyújtott védőernyőn felül az integráció teljes vagyona nyújt majd fedezetet követeléseikért. Ennek érdekében az állam tavaly 136 milliárd forinttal növelte meg a szövetkezeti hitelintézetek szavatoló tőkéjét és létrehozta a szövetkezeti hitelintézetek új Tőkefedezeti Alapját. A garancia-közösséghez az elmúlt hónapban újabb 30 szövetkezeti hitelintézet csatlakozott, így annak már 51 tagja van.

Az integráció megújításával az állam célja az, hogy a szövetkezeti hitelintézetek hosszú távon stabil, versenyképes, az ügyfelek részére minden eddiginél nagyobb biztonságot nyújtó pénzügyi csoporttá váljanak.

11. Mit kell tudni az SZHISZ-ről és a Takarékbankról?

A Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezetét (SZHISZ) a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvény hozta létre mint a hazánkban működő szövetkezeti hitelintézetek **közös intézményvédelmi és szabályozó szervezetét**, és egyben a szervezetet a korábbi intézményvédelmi alapok – OTIVA, HBA, TAKIVA, REPIVA – jogutódjaként jelölte ki.

A Szervezet tagjai a hazai szövetkezeti hitelintézetek – takarékszövetkezetek, hitelszövetkezetek, illetve kisebb bankok –, valamint az integráció központi bankja, a Magyar Takarékbank Zrt. és a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. Az SZHISZ feladata az integráció működésének szabályozása, valamint az intézményvédelmi és felügyeleti feladatok ellátása. Az SZHISZ ennek megfelelően közös, egységes szabályzatokat dolgoz ki és fogad el a szektor egészére vonatkozóan, vizsgálja az egyes szövetkezeti hitelintézetek működését és gazdálkodását.

Az 1989-ben alapított **Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt.** (TakarékBank) a szövetkezeti hitelintézeti integráció versenyképes és prudens működését szabályozó, irányító, koordináló és felügyelő központi bank, befektetési bank, legfontosabb ügyfelei a szövetkezeti hitelintézetek. A Takarékbank szabályozza és irányítja az integrációban részt vevő hitelintézetek egységes banki működését, koordinálja és ellenőrzi üzleti működésüket, valamint korszerű termékeket és szolgáltatásokat nyújt számukra.

További információ: www.mnb.hu